

Als Estats Units, la crisi econòmica va seguida d'una crisi social de dimensions històriques. Una multitud de gent sense sostre vaga pel centre de les ciutats, a l'ombra de les brillants torres d'oficines, mentre augmenten les olles comunes i les ciutats campament. Amb la pobresa, creix la impaciència envers el govern d'Obama.

Les botigues al districte bancari de Nova York, al voltant de Wall Street, van malament, també per als traficants de droga. Als bons temps proveïen l'alta societat nord-americana de cocaïna i *crack*. Ara, en canvi, seuen a la Bowery Mission, un allotjament per a persones sense casa que té un menjador i una església.

Alvin, de 47 anys, n'és un. Ha perdut la clientela i els diners guanyats temps enrere. Mentre l'intermediari li deia que li donava una pròrroga per tornar la gran quantitat de diners, la cosa va anar a mal borràs per a l'home de Louisiana. "Tinc por", diu.

Ha desallotjat el seu apartament i s'ha amagat a l'alberg per a gent pobra més vell de la ciutat. Quan hi ha deutes, a la indústria de la droga s'aplica la pena màxima, és a dir, la mort. A la Bowery Mission, però, Alvin se sent segur, fins i tot quan a l'alberg els llits justegen. "Anit he dormit a terra davant la trona", explica.

Com si es tractara de restes llançades per la mar, aquesta gent decebuda i repudiada seu i espera cada nit el repartiment que efectua el director. Llit, estora o banc de l'església sense entapissar, això és el que hi ha.

Justament durant la crisi, els patrons han reduït el pressupost d'un 16%, es queixa James Macklin. Fa temps que Macklin hi va viure com un sense sostre, abans de començar l'ascens cap a la direcció. Ara és el responsable del pressupost i de l'opinió pública. "Nosaltres eixirem reforçats d'aquesta crisi", comenta obstinat.

Als Estats Units, la crisi financera s'ha transformat en una crisi social, una crisi com el país no ha viscut des de la gran depressió del segle passat. No tan sols han caigut les cotitzacions

La caiguda

borsàries i els guanys empresarials; milions de persones han estat igualment arrossegades a les profunditats.

La pobresa com a fenomen de masses ha retornat. Prop de cinquanta milions de persones no tenen assegurança sanitària, i cada dia n'hi ha més. 32 milions reben cartilles de racionament, 13 milions no tenen feina. El nombre de gent sense sostre augmenta, igual com es dispara el de subhastes forçoses de cases: més del 45% en comparació amb l'any passat, només fins el mes de març.

Protesta a Atlanta contra els plans d'impostos d'Obama.

Fins i tot als millors barris s'hi pot sentir la sotragada. Els carrers de l'elegat districte perifèric de Venice Beach, a Los Angeles, prop de la platja, són amples. Però no ho són prou, perquè caravanes i furgonetes ja no se'n mouen. Hi viuen persones mentre esperen. Moltes han tapat les finestres amb cartó de la mudança per salvar l'engruna de privadesa que els queda. La gent espera intimidar els lladres de cotxes i més criminals amb una nota d'avertiment: "Entra, si t'hi atreveixes."

També a Georgetown, un bell districte històric de la capital, Washington, principalment habitat per polítics, lobbistes i advocats, la crisi hi deixa petja. Qui es descuida de tancar el cotxe amb clau ha de comptar amb que l'endemà al matí haurà de despertar els hostes que hi han passat la nit sense haver-hi estat convidats.

Leandra Freitas, treballadora d'una ambaixada, no es va sorprendre quan va obrir el cotxe i va despertar, espantada, una dona amb una bossa de mà i un collaret de perles. La dona va amagar la cara avergonyida, es va disculpar amb amabilitat i va deixar de pressa el lloc on havia dormit.

El principi de la fi de la burgesia és sovint la pèrdua de la feina. Com en un estat de deliri febril, les empreses actualment es desfan fins i tot d'una part de la plantilla fixa. Prop de 690.000 persones més es van registrar al març a la llista de desocupats; al febrer havien estat 850.000; al gener, 510.000. El nombre de gent sense feina ha augmentat d'uns sis milions des del començament de la crisi, l'estiu del 2007.

La protecció social de l'estat és massa limitada perquè la gent pugui continuar així. Després de l'embraguesa de consum d'aquests darrers anys, els comptes bancaris de la gent del carrer han estat saquejats, i també els dipòsits d'accions de la classe mitjana han perdut, de terme mitjà, prop del 40% del valor. De manera que, després de quedar-se sense feina, ve la caiguda en la pobresa.

Mentrestant, els polítics visiten els asils dels indigents tan sovint com fa temps les empreses de garatges de Silicon Valley. Michelle Obama alegrava fa poc, amb una visita llampec, les persones que s'esperaven al Miriam's Kitchen ('La cuina de Miriam') a Was-

hington. El marit, Barack, abans de jurar el càrrec, ajudava en un hostatge d'indigents, no gaire abans d'embellir la seua nova residència oficial amb color.

“Uns Estats Units on un creixement econòmic continu cree bones ocupacions i uns ingressos que augmenten, aquesta és la meua visió del futur”, afirma Obama. Però la crisi fa semblar insípides aquestes paraules.

El president ara ha de presenciar com la feina s'evapora i els ingressos disminueixen. Avui el futur dels Estats Units sembla més aviat amenaçador.

La pobresa en el terç més baix de la societat té un caire existencial. Molts menjadors comunitaris rebutgen els qui pateixen fam. Fins i tot els llocs per a dormir oberts ininterrompudament sovint no són suficients per a satisfer la demanda.

Arreu, les empreses privades es retiren del finançament social. La seua gran generositat s'acaba justament quan la pobresa de les masses retorna als Estats Units.

L'estat mateix contribueix igualment a agreujar la crisi. És cert que el govern de Washington facilita diners addicionals, però molts estats redueixen els pressupostos socials. Un motiu és que la majoria no poden endeutar-se. La seua constitució els obliga a estalviar.

Per tant, les olles comunes a la ciutat de Nova York han de passar amb un pressupost molt reduït, malgrat que la demanda s'ha multiplicat. L'any 2007, segons dades de l'administració municipal, es va proporcionar menjar gratuït a 1,3 milions de persones. Només entre l'octubre i el novembre del 2008 el nombre de necessitats va pujar de sobte a 3 milions.

Darrerament, els menjadors comunitaris són, per dir-ho d'alguna manera, assaltats pels necessitats. Avui, l'Església dels Sants Apòstols, a Manhattan, reparteix 1.250 àpats el dia. No obstant això, encara és massa poc, afirma Joel Berg, director de la Coalició contra la Fam de Nova York. “Molta gent se'n torna amb l'estómac buit.”

Poques vegades la fam es presenta sola. A molts dels qui esperen els manca una llar. Milers d'indigents, entre els quals moltes famílies que ja no podien pagar el lloguer, s'han allotjat en motels barats, gent que abans es considerava de la classe mitjana.

La fonda Costa Mesa Motor Inn es troba al bell mig del comtat d'Orange, una regió cara a prop de Los Angeles, coneguda per molts com l'escenari de *The O. C.*, una sèrie centellejan sobre un adolescent refinat. Un camp de golf d'un verd intens s'acosta dolçament; a la vora de la carretera un centre comercial nou ens espera amb *caffè latte* per als grans i un parc infantil per als menuts.

Però al motel no hi centelleja res. Tot just a l'entrada hi ha l'advertiment: res d'alcohol, res de demanar almoïna. Davant la porta hi aparca un cotxe de policia. A l'habitació 1.108, les joguines que hi ha a l'ampit de la finestra recorden temps millors.

“Els cotxes els vam poder agafar, la majoria de les joguines les vaig haver de llançar al contenidor del fem”, explica Sergio Gallardo. 870 dòlars al mes val l'habitació, uns escassos deu metres quadrats amb una unitat de cuina menuda. Des de la semifoscor de l'habitació els nens miren enfora: Raymon, de 13 anys; Sergio, de 12; Alina, de 8; Jacob, de 5; i Lovely, de 3.

La família Gallardo viu al motel des del novembre. Abans compartien tres amplis dormitoris. Sergio, de 33 anys, un home robust dins una samarreta XXL, es guanyava la vida fent d'obrer; la seua dona tenia cura de la mainada. Ara s'ha esfumat feina, la dona també, el cotxe naturalment. El pastor alemany de la família va haver d'anar a un centre d'acollida d'animals. Al motel no hi deixen tenir gossos.

L'únic avantatge del nou allotjament és que els nens tenen molts companys de jocs. Al comtat d'Orange més de mil famílies viuen en motels, segons estimacions de l'organització d'ajuda local. Al parc infantil del Costa Mesa Motor Inn la crisi mostra la cara més alegre. Els menuts hi criden i riuen, com si foren a Disneyland.

A més, els Gallardo encara poden estar contents de no haver anat a parar a la capital californiana, Sacramento. No gaire lluny d'una autovia hi ha una ciutat campament on s'han allotjat els més pobres de tots els pobres. El campament ja fa temps que hi és. Abans hi vivia sobretot gent que havia deixat la feina i l'entorn per alliberar-se de pressions socials, o drogoaddictes; ara aquests s'ajun-

Manifestació contra la política de Barack

ten amb les víctimes de la crisi financera. Ciutats campament com aquesta s'escampen per tots els EUA, des de Florida, a la costa est, fins a Seattle, a la costa oest.

La compassió es cobra la seua quota. Recentment, la superestrella de la televisió Oprah Winfrey va cridar l'atenció sobre el campament de Sacramento en el seu espectacle.

Les imatges a la televisió recorden les il·lustracions dels llibres d'història. És com si el passat haguera retornat. Adults amb una mirada buida i nens deixats s'ajusten a la imatge, que actua com una caricatura del somni americà. “El país de les oportunitats il·limitades és per a molts, ara mateix, una broma de mal gust”, afirma el professor James Alan Fox, un criminalista que des de fa temps avisa del creixement de la criminalitat causada per la crisi.

Les xifres més recents ho confirmen. Els Estats Units són en procés de convertir-se de nou en un lloc brutal. Aquest mes d'abril passarà a la història

Obama d'ajut als bancs.

de la criminalitat americana com un mes sanguinari. Una setmana abans de pasqua un jove de 22 anys va matar tres policies a Pittsburg. El mateix dia, a l'estat de Washington, un home de 34 anys d'edat va disparar als seus cinc fills, abans de suïcidar-se. Un dia abans a Binghamton, Nova York, un home va assassinar tretze persones en un servei d'assistència a ancians, i després es va matar ell. Més crueltats han succeït aquest darrer mes: un home de Priceville, Alabama, va disparar a la seua dona, la seua germana, la seua filla de setze anys i finalment es va disparar a ell mateix.

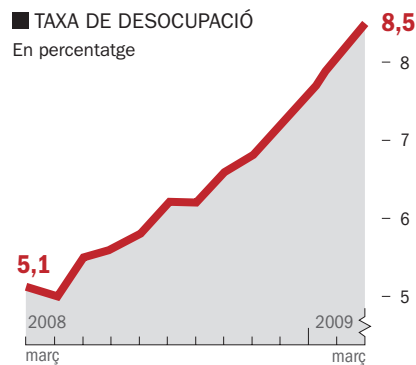
“Aquesta és la manera americana”, va escriure el comentarista del *New York Times* Bob Herbert ple de cinisme. Recorda que, des dels atemptats terroristes de l'11 de setembre del 2001, prop de 120.000 americans han estat morts per uns altres americans. Això faria aproximadament unes 25 vegades més que la gent que ha mort a l'Iraq i l'Afganistan.

Cada vegada són més els experts que opinen que la situació econòmica ombrívola explica, sobretot, aquest increment dels darrers mesos. “Jo no he vist mai un nombre tan elevat de morts en tan poc temps”, comenta Jack Levin, un criminòleg de la Northeastern University de Boston.

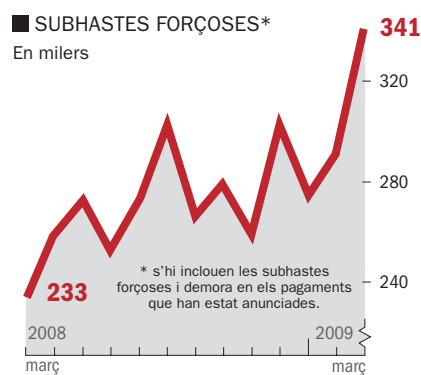
Als Estats Units creix –una altra vegada– una generació l'experiència diària de la qual consisteix en violència i desesperació. Els nous pobres també tenen, sovint, una educació pobra. Qui no té una casa o viu en un motel rarament fa els deures de l'escola, o ni tan sols va a classe.

Rhonda Haramis és la responsable de l'assistència escolar al Mary Bethune Transitional Center, a Long Beach. Una vegada li van telefonar divuit famílies. Els volien deixar al carrer: com podrien assistir a l'escola i fer els deures? Aquesta dona i les seues companyes no en tenien ni idea. La crisi era per a elles com l'huracà Katrina per a Nova Orleans, es lamentaven els diaris del país.

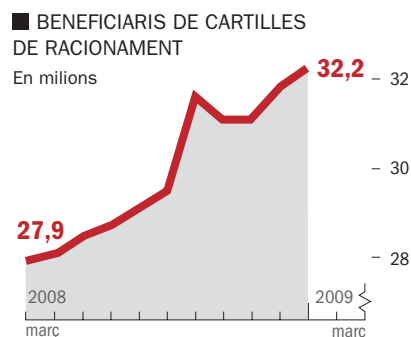
El pati del darrere dels Estats Units

Font: Bureau of Labor Statistics

Font: RealtyTrac

Font: Food Research and Action Center

La crisi social colpeja amb una duresa especial aquelles persones que ja es trobaven al marge de la societat –per exemple, immigrants il·legals que s'han d'oferir a fer de jornalers. Es reuneixen cada matí a l'enorme aparcament de la cadena de mercats de materials per a la construcció Home Depot, a Los Angeles, directament al costat del famós Sunset Boulevard.

Els jornalers ja no tenen cap il·lusió. A les 11 del matí encara hi ha centenars d'homes asseguts als murs de pedra menuts que envolten la superfície de l'aparcament. Una

unió es precipita cap a cada cotxe on l'ocupant sembla prometre una feina. Deixen anar les quatre paraules que xampurregen en anglès, les que han pescat al vol: "pintar", "netejar", "fer de tot", "barat". Gairebé ningú no té èxit.

La crisi pot sacsejar-ho tot, també la fe en el quefer beneficiós del govern. El govern d'Obama ha injectat, fins ara, milers de milions en el sistema bancari, i uns altres milers de milions són disponibles per a la construcció de carreteres i ponts. Però la situació social empitjora contínuament.

L'alegria pel primer president negre, que va guanyar la lluita electoral amb els eslògans "canvi" i "esperança", va disminuint notablement. Les belles paraules encara sonen bé, però últimament el públic mira més els fets que no les paraules.

Aquests dies, quan el president parla sobre la situació econòmica, l'eufòria es perd a moltes regions. Quan Obama va trepitjar la Georgetown University, a Washington, ja va alertar el públic: "Açò serà prosa, no poesia." A ningú no li hauria passat pel cap de cridar: "Yes, we can!"

Un Obama reflexiu demanava al públic, sobretot, paciència. Va dir que hi havia un raig d'esperança que la situació millorara, però l'únic inconvenient era que "no podem recons-

L'Església dels Sants Apòstols, a Manhattan, reparteix 1.250 àpats cada dia, però encara resulta insuficient: molta gent se'n torna amb l'estómac buit.

truir l'economia sobre el mateix munt d'arena". "Hem de construir la casa damunt una roca." I això encara no ho podem aconseguir.

Encara se serveix del seu predecessor, l'impopular George W. Bush, per recordar com va començar tot. Hem heretat un desastre pressupostari, un vertader embolic, va repetir una altra vegada. Però allò que ja s'ha dit no pot causar més reaccions. Bush ha passat a la història.

Ara l'ex-president inaugura partits

de beisbol, com no fa pas gaire a Texas. Llavors somriu amablement a les càmeres. Quan li demanen la seua posició respecte a la política d'Obama i la superació de la crisi fa un gest negatiu amb la mà: "Val més que me'n mantinga al marge."

La crisi s'ha transformat en la crisi d'Obama.

Gregor Peter Schmitz
Gabor Steingart

Traducció de Blanca Juan

Breus

Seat de Martorell produirà l'Audi Q3 a partir del 2011

Finalment, la balança s'ha decantat a favor de Catalunya. La producció del nou tot terreny Audi Q3, del qual es fabricaran entre 80.000 i 100.000 unitats anuals, començarà l'any 2011 i permetrà de salvar l'excident de 1.500 llocs de feina que té la planta de Seat a Martorell. La decisió de Volkswagen d'adjudicar aquest model a Catalunya arriba després de setmanes d'intenses negociacions entre el govern espanyol, la Generalitat i el consorci alemany, que feia temps que estudiava a quina planta enviar el model, d'acord amb criteris de costos i competitivitat. Fa unes setma-

Volkswagen ha decidit que la planta de Seat a Martorell produirà l'Audi Q3 a partir del 2011.

nes, la plantilla de Seat va acceptar en referèndum la congelació salarial per aconseguir el Q3 i assegurar el futur de la planta catalana. Amb la decisió del grup alemany, el fantasma d'un ERO massiu s'allunya de Martorell.

Caixa d'Enginyers guanya de 4,42 milions d'euros

La cooperativa de crèdit Caixa d'Enginyers va tancar l'exercici 2008 amb un benefici net de 4,42 milions d'euros, que representa un 8,71% menys que el 2007. Amb tot, l'entitat, que compta amb 14 oficines, 8 de les quals a Catalunya, manté una taxa de morositat molt baixa, el 0,54%, i ja ha superat els 100.000 socis. El director general de Caixa d'Enginyers, Joan Cavallé, explica que, "tot i l'actual context econòmic de crisi, aquesta cooperativa de crèdit l'afronta amb serenitat i prudència, i manté la capacitat de generació de valor al soci".